

B. NYÉKHELYI DOROTTYA

FELIRATOS TÖRÖK TALPAS TÁL A BUDAVÁRI
SZENT GYÖRGY TÉRRŐL

A budavári Szent György tér helyreállításáról és rendezéséről elfogadott 1993-as kormányhatározat¹ folyományaként a Budapesti Történeti Múzeum nagyarányú régészeti kutatásokat folytatott a terület nyugati oldalán 1998 és 2000 között. Ásatási területünk a Dísz tértől egészen a királyi palota északi zárófaláig terjedt, keletről a Szent György utca, nyugatról pedig a várfal határolta. A feltárások lehetőséget nyújtottak arra, hogy egyszerre, igen nagy felületen, csaknem tervszerű körülmények között vizsgáljuk meg egy városrész közép- és törökkori beépítettségét, valamint az erődrendszer falait. A középkori királyi palota előterében, a Várnegyed déli részén található területen magam a Lovarda köz északi részén, a Szent György tér 4-es, továbbá a Szent György utca 2. telken folytattam régészeti kutatásokat.²

A mai Szent György tér nyugati oldalán található észak-déli irányú utcát a középkorban először Zsidó utcának,³ később pedig Szent Zsigmond⁴ utcának nevezték.⁵ Ásatási területünk középkori háztulajdonosairól kevés írott forrás áll rendelkezésünkre. Több 16. századból származó oklevél tanúsága szerint Bánfi János pohárnokmester, királyi kamarás háza egykor itt állhatott.⁶ Az 1541-es Schön metszet alapján a királyi palota északi zárófalától északra található terület a középkor végén sűrűn beépített lehetett.⁷

A középkori beépítettség a török hódoltság korában átalakult. Ezt mutatja Joseph de Haüy francia hadmérnök 1687-es, az egykori telekosztásokat is ábrázoló felmérése. (1. kép) E térkép alapján kutatási területünkre öt telek (373–377) lokalizálható.⁸ A 373, 374 és 377-es számú tömböt kis köz választja el a 375 és 376. számú tömbtől. Az itt ábrázolt tagolt, felaprózott telekstruktúra már nem a középkor végi állapotokat rögzíti. A térkép ugyanis már az ostromok pusztításai nyomán átalakult törökkori állapotot mutatja be. A Szent György utca elnevezése a 17. század végén Palota utca (Schloss Gasse) volt. Az 1696-os Zaiger (házösszeírás) már csak három telket jelöl (283–285) a későbbi Teleki palota helyén. (2. kép) A 283-as telket északról a Schanz Gassel, a 285-ös telket pedig déli irányból a Bateri Gassel (ma Lovarda köz) határolta.⁹ Az 1696-os házösszeírásból kirajzolódó telekbeosztás ismét jórészt a középkori telekarányokat mutatja, ha méretben nem is pontosan egyezik velük.

Egyes 18. századi térképek ágyúállást ábrázoltak a területen. Valószínűleg ez csak terv maradt. A földhányás – miután ezt több térkép is mutatja – elképzelhető, hogy megvalósult, de egyrészt az újkori építkezések, másrészt az itt felmagasodó, természetes sziklafelszín miatt erre utaló nyomokat a régészeti kutatások során nem találtunk. Továbbá az is kérdéses, hogy a térképeken jelzett földhányást bármiféle akkori építmény keríthette-e, a feltárások ezt nem igazolták.

A területen a továbbiakban Teleki József számára 1789-ben felépült egy kétemeletes palota.¹⁰ Az épület 1857-ben a Kincstárá lett, majd 1892-ben Habsburg József főherceg vásárolta meg, aki külsőleg teljesen átalakíttatta. A nyugati oldalán lévő földszintes szárny elbontásával a nyugati homlokzat elé végigfutó új traktust húztak. Az északi homlokfalhoz kocsifelhajtót építettek. A palotától

¹ 1053/1993 (VII. 8.) Korm. h.

² RKM 1998. 132. 27, RKM 1999. 177–178. 37, RKM 2000. 104. 42, B. NYÉKHELYI 2001. 73 és B. NYÉKHELYI 2003.

³ Itt volt ugyanis Buda első zsidó negyede. Vö.: MAGYAR 1991. 160–162., VÉGH 1997. 295–297. B. NYÉKHELYI 2003. 46–49. VÉGH 2003. 18.

⁴ A 15. század elején az utca keleti oldalán felépül a Szent Zsigmond templom. A nagyszabású építkezésekkel párhuzamosan a lakosság szerkezete és összetétele is megváltozott. Vö.: KUMOROVITZ 1963. 113–116. KUBINYI 1999 19–22. és VÉGH 1999. 25–29.

⁵ Az utca mai neve Szent György utca

⁶ VÉGH 2003. 28. 34–35.; OL DL 22563 és OL DL 22637.

⁷ RÓZSA 1999. p. 49. 1. kat. sz. 18. kép; MNM Tcs. Ltsz. 209/1930.Gr.

⁸ WEIDINGER–HORLER 1956. p. 29–30. és 2. melléklet

⁹ NAGY 1971. p. 117. és WEIDINGER–HORLER 1956. p. 29–30. és 3. melléklet

¹⁰ Vö.: FARBAKY 2003. 144–149.

északra álló házakat az új tulajdonos megvásárolta, lebontatta. Helyükön azután keret és luxusistállót alakítottak ki.¹¹ A II. világháború során az épület emeleti része erősen megsérült. A Teleki palota maradványait 1968-ban lebontották.

A régészeti kutatások során nyilvánvalóvá vált, hogy a területen az újkori épületeket többnyire a sziklára alapozták. Így a leletanyag túlnyomó része a sziklába vágott pincékből, kutakból, ciszternák-ból, szemétdöbrökből került elő.

A Teleki palota udvarának déli részén egy több helyiségből álló épületet tártunk fel, amely egy kelet-nyugati irányú terméskő falhoz csatlakozott. (3. kép) Két helyiségben többször megújított téglapadló burkolat került napvilágra, az épület észak-déli irányú osztófalanak északi felében pedig megtaláltuk a bejárat küszöbkövéét. Későbbi átépítés, hozzátoldás nyomait figyeltük meg az épület déli falán. Nagy valószínűséggel ebből a falból, dél felé kiszakadt egy nagyobb terjedelmű falszövet, amely egy másodlagosan befalazott és ablaknyílássá átalakított, középkori ajtó keretköveit és több faragott kváderkövet is tartalmazott. A kiomlott falrészlet egy tisztán török kori leletanyagot (közte egy ló teljes csontvázát) tartalmazó gödörre dőlt rá, azt teljesen elfedve. Az épület faragott köves omladéka fedte a területet délen, egészen a palota udvari zárófaláig. Ásatási területünk e szakaszán több helyen feltártuk az 1686-os visszafoglalás harcainak emlékét őrző égésnyomos réteget. Megállapítható, hogy az épület többszöri átépítéssel, de egészen a török kor végéig fennállhatott, és megszűnését az 1686-os ostromnak köszönheti. Az épület omladékát az ostromot követő tereprendezés-egyengetés során a területen szétterítették.¹²

Az egykori épület hátsó, a várfal felé eső részén egy újkori, a sziklára alapozott téglafalú helyiséget vágunk.¹³ Kibontásakor a sziklafelszín elérve a helyiség északi oldalán egy megközelítőleg négyzetes beásás mutatkozott, mely részben a fal alá is behúzódott. (4. kép) Betöltése kezdetben faragott és nagyméretű terméskövekből, bontási törmelékből állt. A köveken kötőanyag nyomát lehetett megfigyelni. Az innen előkerült leletanyag részben török kori, részben már újkori (17. század végi). Az alsó kevert, szemetes betöltés igen gazdag, elsősorban török kori leletanyagot tartalmazott.¹⁴ A legalsó

rétegek kibontása során kerültek elő annak a zöldmázas, növényi ornamentikás, feliratos török talpas tál töredékei, melyről a továbbiakban szó lesz.¹⁵ A gödör alja Afm¹⁶ 149,86 m mélységben volt. Alaprajza lekerekített négyzet volt, falait a lefaragott márga, illetve szikla alkotta. A függőlegesen lefaragott falakon jól látszottak a készítő szerszámnyomai, a pallók számára a falba bevágot mélyedések. Megfigyelhető volt a hegyet alkotó kőzet természetes váltakozása (mészkö, márga). A gödör alján az ÉK-i sarokban enyhe padkát észleltünk.

ZÖLD MÁZAS, FELIRATOS TALPAS TÁL (5–13. kép)

M: 11,2 cm, talpátmérő: 9,8 cm, szájmérető: 19,5 cm. (I.sz. 2002.4.1.)

Gyorskorongon, sárgászöld agyagból készült, mely a szájnál már szürkészöldre égett. Homokos soványítású, finoman iszapolt, fehér engobe felett kívül-belül zöldmázas. A talpgyűrű külső oldalán a máz néhány helyen megfolyt, alatta a fehér engobe kilátszik. (6. kép 1.) Van ahol az edényre nem került engobe, ott sötétebb színű a máz. A régies formájú, fémedényt utánozó mély öblös edényttest alacsony gyűrűs talpon áll. A talpgyűrű aljának nagy részét egyenes bevagdolások díszítik. (6. kép 2.) Pereme egyenesen álló, kettős hornyolattal tagolt. (7. kép 1.) Több darabból összeragasztott, kiegészített.

Külső oldalán a peremet és a talpgyűrűt függőleges cikcakkos bekarcolások díszítik, melyek kidolgozása nem egyenletes. (6. kép 1, 8–11. kép) Az edényttesten a feliratokat aprólékosan kimunkált, bekarcolt szegfű, tulipán, margaréta(?), illetve néhány elnagyolt stilizált növényi motívum választja el egymástól. Két virágfej között egy név is olvasható¹⁷ (9. kép 1.) a perem alatt a virág feje mellett. A növénycsoportok ábrázolásán érdekes megfigyelni, hogy a készítő milyen módszereket alkalmazott a díszítés plasztikusabbá tételére. Egyes növényeket szinte egy lendülettel karcolt be az agyagba. Az aprólékos kidolgozást a szegfű és a tulipán motívumoknál figyelhetjük meg. Előbbieknél a felületbe belefárgva érte el a kívánt hatást. A tulipánoknál hol a virág közepét hagyta domborúan, hol pedig a szirmokat. Az edény felületén a készítő a színárnyalatokkal is játszott, mivel hol az engobe-ra, hol pedig az engobe nélküli felületre került a máz. A stilizált és jól kidolgozott virágmotívumok váltakozása, a homorú és a domború hangsúlyozása a máz hol sötétebb, hol pedig világosabb árnyalata együttesen érte el a plasztikus hatást. (7. kép 1, 8–11. kép)

¹¹ MMT 4. p. 429–430.

¹² B. NYÉKHELYI 2003. 19.

¹³ Ásatási napló, 1998. augusztus 14.

¹⁴ A gödör leletanyagának részletes feldolgozása még nem történt meg. Az innét előkerült feliratos talpas tál azonban indokoltá tette annak publikálását. A teljes feldolgozás után lesz lehető-ségünk megfigyeléseinket, megállapításainkat pontosítani.

¹⁵ Ásatási napló 1998. november 26-i bejegyzés. K/2512, illetve 2505 jelzettel

¹⁶ Afm = Adria feletti magasság

¹⁷ A feliratok értelmezésére Dobrovits Mihályt kértem meg.

Belső felületén, akárcsak kívül a máz pókhálószerűen megrepedezett. (12. kép) Itt a feliratok között mindössze két virágmotívum jelenik meg. (13. kép 1–2.) A talpgyűrűt az edénytesttől keskeny hornyolat választja el. A belső oldalon egy áldó formulát tartalmazó Korán idézet olvasható.¹⁸ (14. kép)

Feliratos talpas tálunk legszorosabb analógiája a Szent György tér középső részén került elő Feld István ásatásán. A több darabból összeragasztott kisebb edénytöredéken kívül virágmotívumok, belül felirattöredék látható. Méretei alapján valószínűsíthető, hogy hasonló méretű talpas tál lehetett.¹⁹ Egy másik feliratos töredék a királyi palota feltárásán került elő.²⁰ Az apró, 6×5 cm-es nagyságú zöld mázas edénytöredék belső oldalán írásjelek láthatók.

Az Esztergom Szent Tamás-hegyen 1926-ban előkerült török kori fazekaskemence nyomán Garády Sándor már 1944-ben felvetette, hogy nemcsak Esztergomban, hanem Budán is működtek török fazekasok.²¹ A mindennapi életben használt kerámia egy része minden bizonnyal helyben, Magyarországon készülhetett. Az Esztergom Szent Tamás-hegyi lelőhelyen 1956-ban hitelesítő ásatásokat folytattak.²² A fazekaskemence maradványain túl sok félkész áru, rontott edény is előkerült, továbbá újabb darabokat találtak ahhoz a két félkész feliratos talpas tálhoz,²³ melyek 1926-ban bukkantak napvilágra.²⁴ Az Esztergom Szent Tamás-hegyi műhelyben készülhetett egy harmadik feliratos zöld mázas talpas tál is, amely az esztergomi palota folyosóján került elő és készítése a 16. század második felére tehető.²⁵ Utóbbi formája hasonlít a Szent György téri darabunkéhoz. Itt a szöveget még égetés előtt karcolták az agyagba.²⁶ Az Esztergom Szent Tamás-hegyi

műhelyben talált egyik félkész talpas tál szintén hasonló formájú, mint az általunk feltárt darab, ennek feliratát kiégetés előtt a lágy agyagba karcolták.²⁷ A másik talpas tál formában más, viszont talpának külső oldalát szegfűvel és tulipánnal díszítették, belül pedig bekarcolt virágdísz látható. Feliratát ugyanakkor a már kiégetett edénybe vésték be.²⁸ Az esztergomi fazekasműhely valószínűleg a 16. század végén megszűnt.²⁹

A budavári Szent György téren talált talpas tálát előkerülése után megmutattam Gerő Győzőnek, aki az Esztergom Szent Tamás-hegyi műhely darabjának határozta meg.³⁰ Ellentmondani látszik ennek a külső oldalon olvasható felirat elemzése.³¹ Ennek alapján ugyanis darabunk a 17. század harmadik harmadában készülhetett. Ezt az ásatási lelkörülmények sem zárják ki. Budán három feliratos töredék is előkerült az ásatások során és ezek közül kettő feltűnően hasonlít egymásra. Gerő szerint az Esztergom Szent Tamás-hegyi műhely 1594–1605. között pusztulhatott el. Mivel 1605-ben a törökök erődöt építettek ide nem valószínű, hogy az erődön belül a fazekasműhelyt újjáépítették volna.³² Ezek után felvetődik a kérdés, hogy a budai darabok készülhettek-e az esztergomi műhelyben. Ugyanakkor budai török fazekasműhelyről egyelőre nincs régészeti adatunk. Kérdéses az is, hogy a Szent György tér nyugati oldalán előkerült feliratos talpas tál esetleg összefüggésbe hozható-e a 16. század vége óta a Szent György tér keleti oldalára költözött Pasa palotával.³³ Reméljük, hogy további darabok előkerülése, továbbá a tetemes régészeti leletanyag feldolgozása közelebb visz a felvetődött kérdések megválaszolásához.³⁴

¹⁸ A segítséget a tálát megvizsgáló prof. Dr. Hakki Önkálnak ezúton is megköszönöm.

¹⁹ A lelet tanulmányozásának lehetőségéért köszönetet mondok Feld Istvánnak.

²⁰ A lelet közlésre való átengedéséért Magyar Károlynak tartozom köszönettel.

²¹ GARÁDY 1944. 382.

²² FEHÉR-PARÁDI 1960.

²³ FEHÉR-PARÁDI 1960. 40., ltsz. 56. 1055.1. és 56.1056.1.; a feliratokról: FEHÉR 1968.

²⁴ GARÁDY 1944. 383; MMT I. 21; DERCSÉNYI-ZOLNAY 1956. 34.

²⁵ GERŐ 1960. 45–51.

²⁶ GERŐ 1960. 45.

²⁷ FEHÉR-PARÁDI 1960. 41–42.

²⁸ FEHÉR-PARÁDI 1960. 41–42.

²⁹ GERŐ 1960. 46; FEHÉR-PARÁDI 1960. 43.

³⁰ Szíves segítségét ezúton is megköszönöm.

³¹ L. Dobrovits Mihály cikkét e kötetben.

³² GERŐ 1960. 46.

³³ GERŐ 2003.

³⁴ A cikk *Török kori emlékek a Szent György téren* címmel tartott előadásom egy részének írott változata. Elhangzott A magyarországi török hódoltság régészeti kutatása című nemzetközi konferencián, 2000. május 24-én a Magyar Nemzeti Múzeumban.

IRODALOMJEGYZÉK

- DERCSÉNYI-ZOLNAY 1956
FARBÁKY 2003
FEHÉR 1968
FEHÉR-PARÁDI 1960
GARÁDY 1944
GERÓ 1960
GERÓ 2003
KUBINYI 1999
KUMOROVITZ 1963
MAGYAR 1991
MAGYAR 2003
MMT 1
MMT 4
NAGY 1971
NYÉKHELYI 2001
B. NYÉKHELYI 2003
RKM 1998
RKM 1999
RKM 2000
RÓZSA 1999
VÉGH 1997
VÉGH 1999
VÉGH 2003
WEIDINGER-HORLER 1956
- DERCSÉNYI Dezső – ZOLNAY László: Esztergom. Bp., 1956.
FARBÁKY Péter: A Sándor-palota, a Teleki-palota és az Udvari istálló. TBM 31. (2003), p. 137–158.
FEHÉR Géza ifj.: Esztergom-szenttamáshegyi feliratos edények. KMK 1. (1968), p. 329–339.
FEHÉR Géza ifj. – PARÁDI Nándor: Esztergom-szenttamáshegyi 1956. évi törökkori kutatások. Esztergom Évlapjai 1. (1960), p. 35–43.
GARÁDY Sándor: Agyagipar. In.: Budapest története 3. Bp., 1944. p. 382–401.
GERÓ Győző: Arabnyelvű feliratos emlékek Esztergomból. Esztergom Évlapjai 1. (1960), p. 45–54.
GERÓ Győző: Pascharesidenzen in Ungarn und das freigelegte Serail des Paschas von Buda. In: Aspekte der Archäologie des Mittelalter und der Neuzeit. Festschrift für Walter Sage. Hg Ingolf Ericsson, Hans Losert. Bonn, 2003. p. 150–157.
KUBINYI András: A budavári Szent Zsigmond káptalan a későközépkorban. BudRég 33. (1999), p.12–23.
KUMOROVITZ L. Bernát: A budai várkapolna és a Szt. Zsigmond prépostság történetéhez TBM 15. (1963), p. 109–152.
MAGYAR Károly: Buda im 13. Jahrhundert. In. Budapest im Mittelalter. Hg. Gerd Biegel. Braunschweig, 1991. p. 153–184.
MAGYAR Károly: A budavári Szent György tér és környékének kiépülése. TBM 31. (2003), p. 43–116.
Magyarország Műemléki Topográfiája 1. Esztergom. In: Esztergom Műemlékei 1. (Összeáll.: Genthon István) Bp., 1948.
Magyarország Műemléki Topográfiája 4. Szerk. Dercsényi Dezső. Budapest műemlékei I. Szerk. Pogány Frigyes. Budapest 1955.
NAGY Lajos: A budai Vár topográfiája a XVII. század végén. TBM 18. (1971), p. 81–117.
B. NYÉKHELYI Dorottya: Découverte d'un puits médiéval place Saint Georges. In: Un chateau pour un royaume. Histoire du chateau de Budapest. Musée Carnavalet. Histoire de Paris, 15 juin–16 septembre 2001 (kiállítási katalógus). Paris, 2001. p. 73. valamint 24–25. 101. (kat. sz. 8–9).
B. NYÉKHELYI Dorottya: Középkori kútlet a budavári Szent György téren. MHB 12. Bp., 2003.
Régészeti kutatások Magyarországon 1998. Bp., 2001.
Régészeti kutatások Magyarországon 1999. Szerk. Marton Erzsébet és Kisfaludi Júlia. Bp., 2002.
Régészeti kutatások Magyarországon 2000. Szerk. Kisfaludi Júlia. Bp., 2003.
RÓZSA György: Budapest régi látképei. 2. kiadás Bp., 1999.
VÉGH András: A középkori várostól a török erődig. BudRég 31. (1997), p. 295–310.
VÉGH András: Adatok a budai kisebb Szűz Mária más néven Szent Zsigmond templom alapításának történetéhez BudRég 33. (1999), p. 25–34.
VÉGH András: Középkori városnegyed a királyi palota előterében. TBM 31. (2003), p. 7–40.
WEIDINGER György– HORLER Ferenc: A budai Vár 1687. és 1696. évi helyszínrajzai. TBM 11. (1956), p. 29–30.

FOOTED BOWL FROM SZENT GYÖRGY SQUARE, BUDAPEST

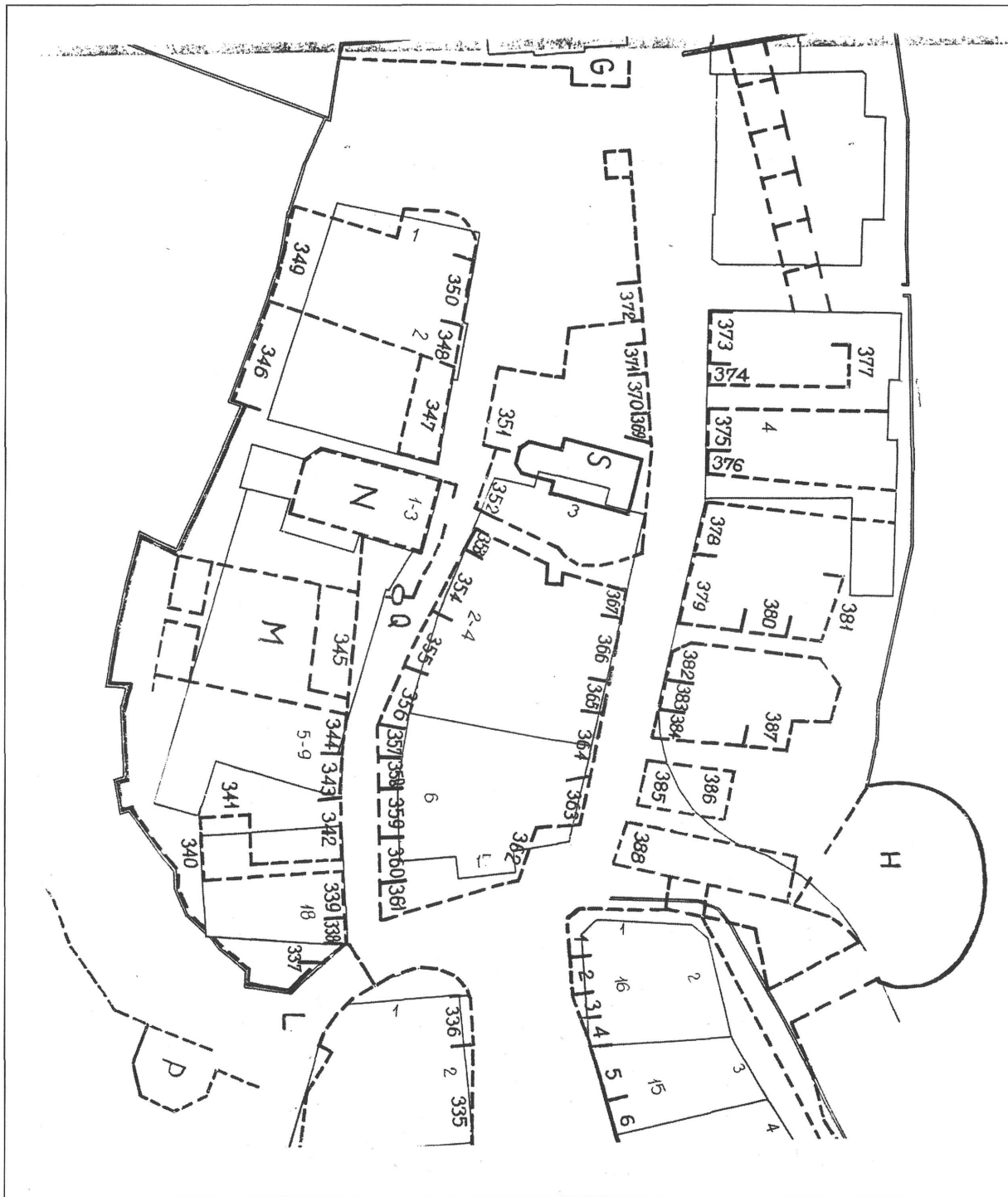
Between 1998 and 2000 we conducted archaeological investigations in the foreground of the mediaeval royal palace of Buda, in the southern part of the Castle area, on the northern side of Lovarda köz, at 4 Szent György Square and at 2 Szent György Street. In the southern part of the Teleki palace a building from the Middle Ages, consisting of several rooms was excavated that had undergone the recapture of the town in 1686. In a modern period roloom in the back part of the building, towards the town wall an almost quadrangular trace of digging was to be seen which extended even under the wall. In the course of opening its deepest layers the fragments of the green-glazed, ornamented, inscribed Turkish footed bowl came to light which the present paper is going to deal with. The bottom of the pit was at 149.86 ms above sea level. The footed bowl was made on a wheel from yellowish-red clay and it was burnt at its mouth grey-red. Above the white, thinly strained, sand-slimmed engobe it is green-glazed from in- and outside. On the outer surface of the footring the glaze had run at some places, the white engobe is visible under it. At other parts there is no engobe on the bowl, therefore the green colour is darker. The deep, spacious body of the old-fashioned shape, imitating a metal bowl is standing on a low, ringed foot. The main part of the footring is decorated by straight cuts. The rim is standing straight and it is articulated by a double groove. It is fitted together from several pieces, and it had to be completed. The outer side of the rim and the footring is decorated by vertical, zig-zag scratches the elaboration of which is not regular. The inscriptions on the body of the bowl are separated from each other by delicately elaborated, scratched carnations, tulips and margarets(?) and some other superficial plant motifs. Between two flowerheads a name can also be read. It is interesting to observe on the representation of the plant groups the kind of methods the maker used to reach a more plastique effect. Some plants were scratched into the clay with a single movement. Delicate elaboration can be observed on the carnation and the tulip motifs. With the first ones the effect was obtained by scratching the pattern into the surface. In the case of the tulips it was either the middle of the flower left swelling or the petals. The maker of the bowl also played with the colours on the surface of the vessel, as the glazing was put either on the engobe or on the parts

without engobe. The variety of roughly made and delicately elaborated flower patterns, the contrasts of convex and concave and the alteration of the darker and lighter parts of glazing together result in plasticity. The glazing of the inner side – similarly to the outer side – has cracked as a spider's net. Here you can only find two flower patterns among the inscriptions. The footring is separated from the body of the vessel by a thin groove. On the inner side you can read a quotation from the Koran: a blessing. The nearest analogues of our footed bowl have been found in the middle part of Szent György Square and in the course of the excavations of the royal palace.

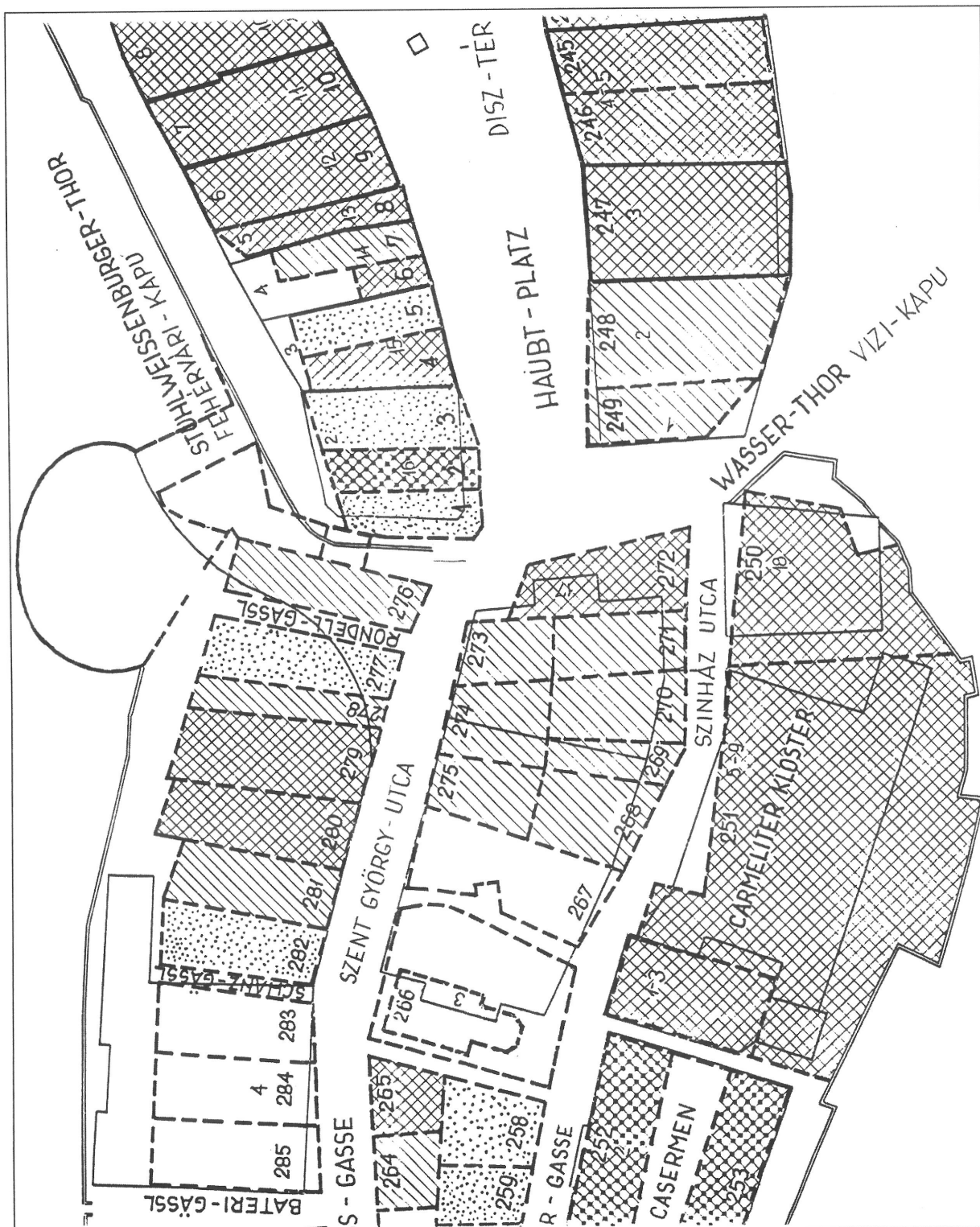
In the kiln excavated at Szent Tamás Hill, Esztergom fragments of two semi-finished inscribed footed bowls were unearthed. A third, green glazed footed bowl, dating from the second half of the 16th century, found in the corridor of the palace of Esztergom could have been made here, too. The form of the latter one is similar to that of the one from Szent György Square. One of the semi-finished footed bowls discovered in the workshop at Szent Tamás Hill also resembles our piece in its shape. The other footed bowl, on the other hand, is different in its form and the outer side of its foot is decorated with carnations and tulips whereas on the inner surface there are scratched flower patterns. The potters' workshop of Esztergom ceased possibly at the end of the 16th century. After finding the footed bowl at Szent György Square, Buda, I showed it to Győző Gerő who identified it as a piece from the workshop at Szent Tamás Hill, Esztergom. However, the analyse of the inscription seems to contradict: it suggests that our piece could have been made in the third third of the 17th century. This supposition is not opposed by the circumstances of finding it at the excavation. There were three inscribed fragments found in Buda, two of which is apparently similar to each other. As Gerő says, the workshop at Szent Tamás Hill in Esztergom could have been destroyed between 1594 and 1605. The Turks constructed a fortress here, so it is very unlikely that they would have reconstructed the potters' workshop. Therefore, the question arises whether the pieces found in Buda could have been made in the workshop of Esztergom. At the same time, there is no data relating to a potters' workshop in Buda. It is also questionable if the inscribed footed bowl found in the western part of Szent György

Square has any link with the Pahsas' Palace that had moved to the eastern side of the square by the end of the 16th century. We can only hope that find-

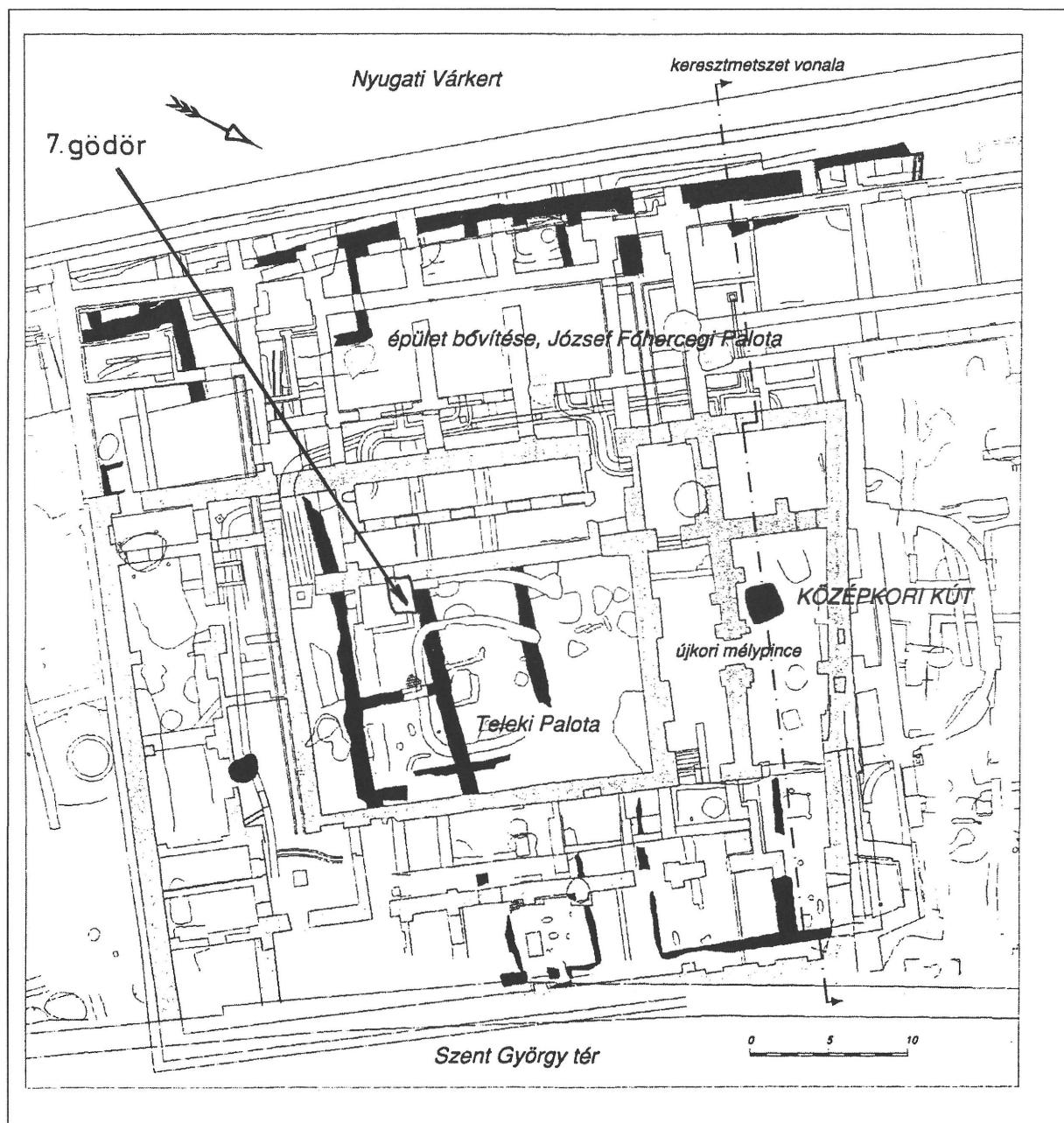
ing of further pieces and the analysis of the huge amount of archaeological material would lead us to answer these problems.

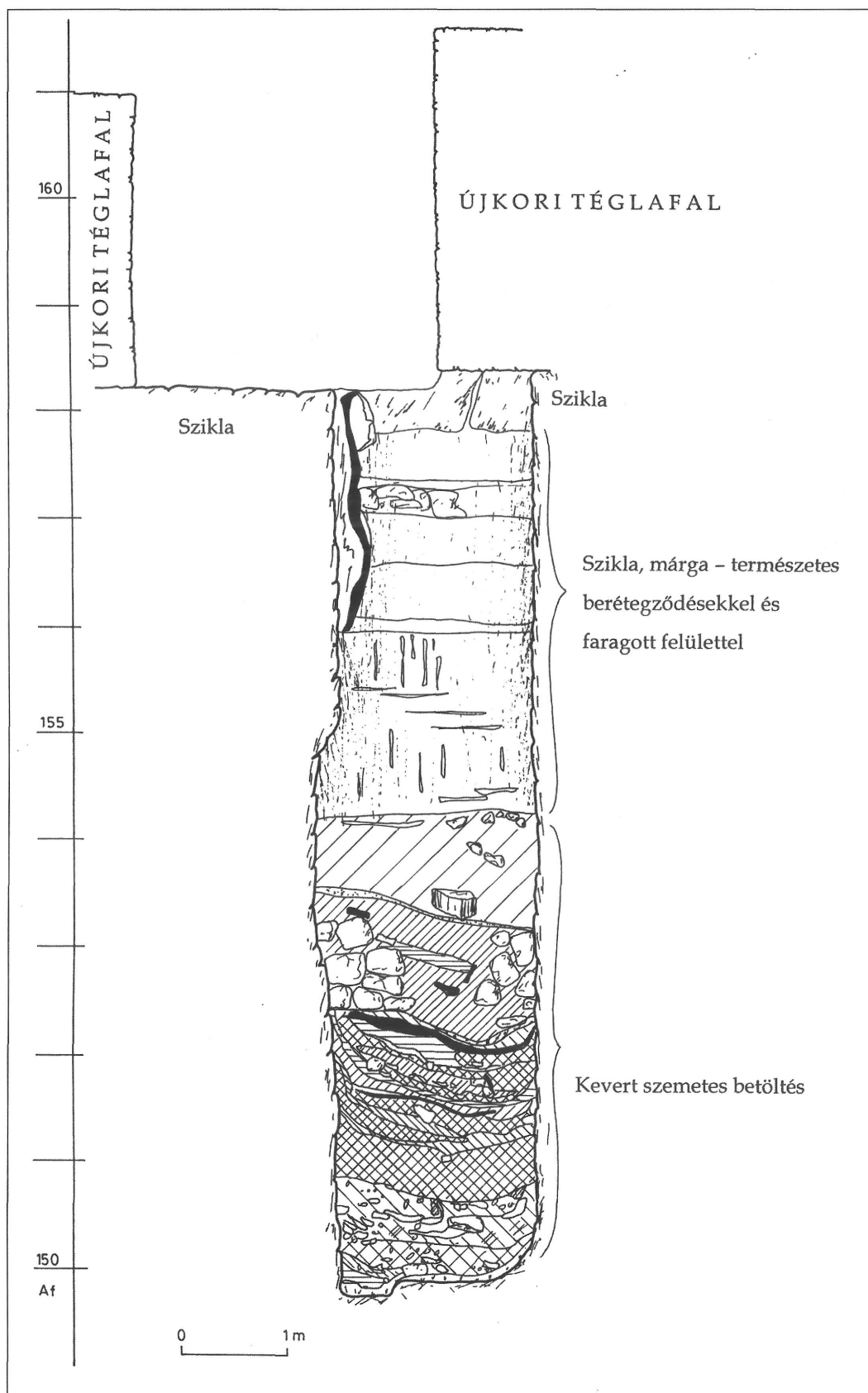
1. kép. Az 1687-es Haiiy féle alaprajz részlete.

2. kép. Az 1696-os Zaiger ábrázolása a Szent György térről.

3. kép. Az ásatás alaprajza.

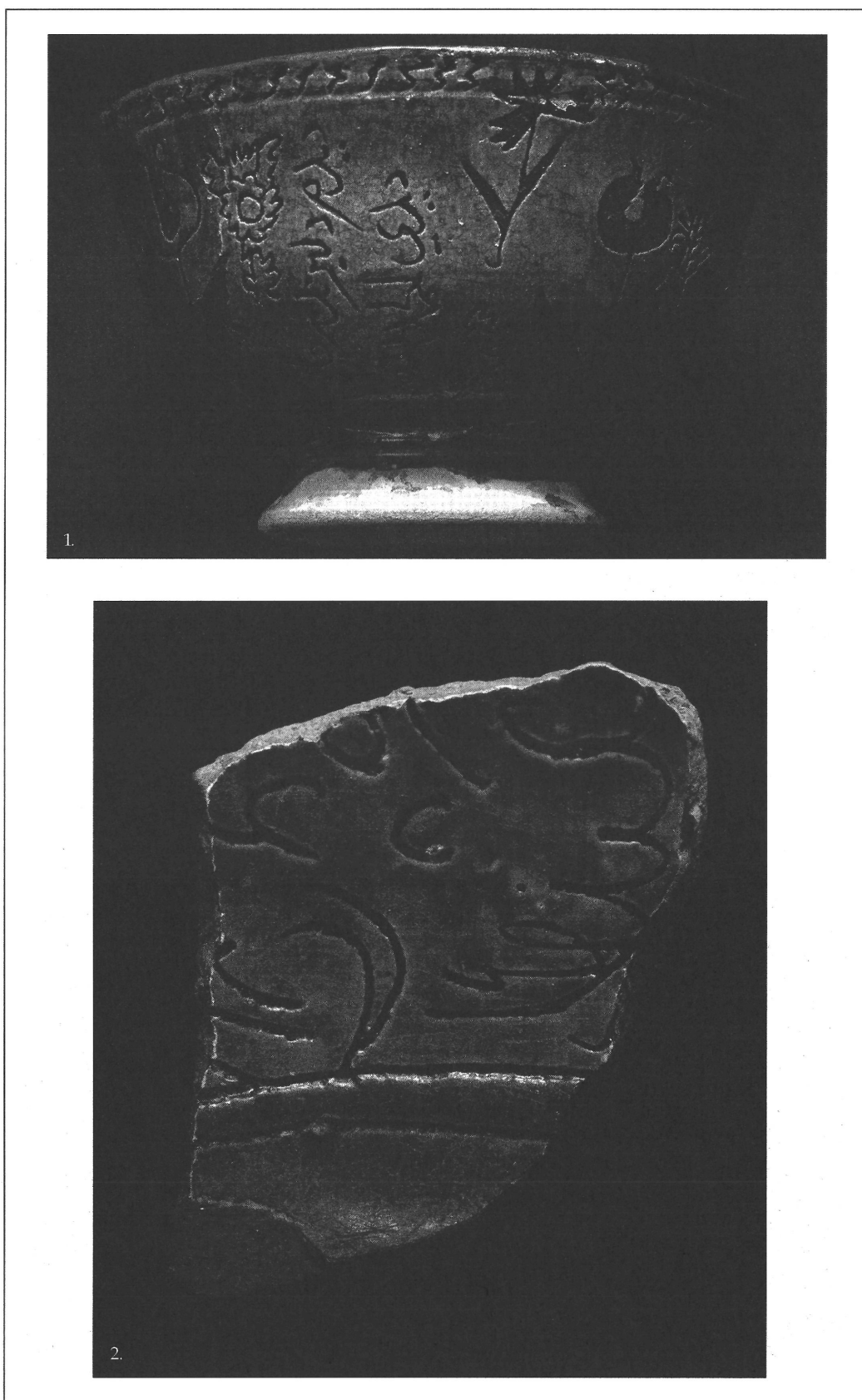
4. kép. A gödör nyugati metszete.

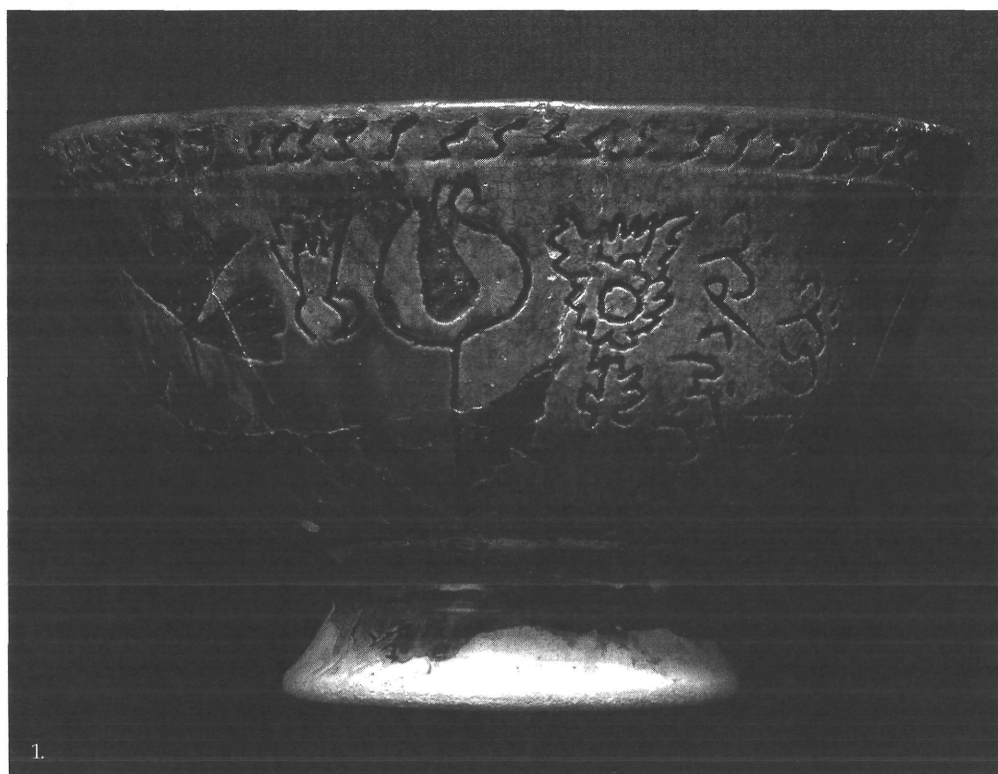
5. kép. A feliratos talpas tál.

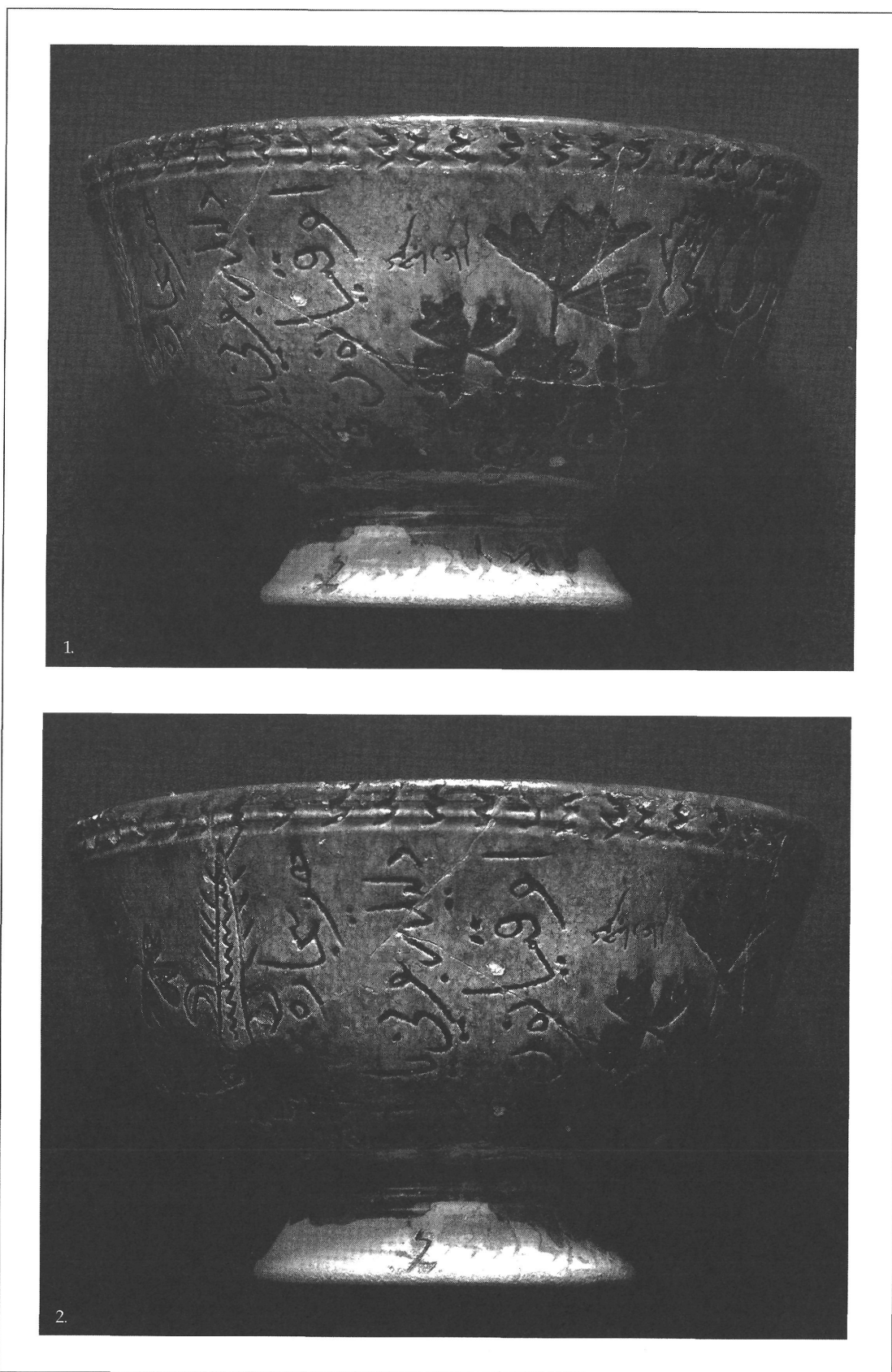
6. kép. 1. A feliratos talpas tál talprészlete, 2.A feliratos talpas tál fenékrészlete

7. kép. 1. A feliratos talpas tál külső oldala, 2. A budai középkori királyi palotában előkerült feliratos edénytöredék.

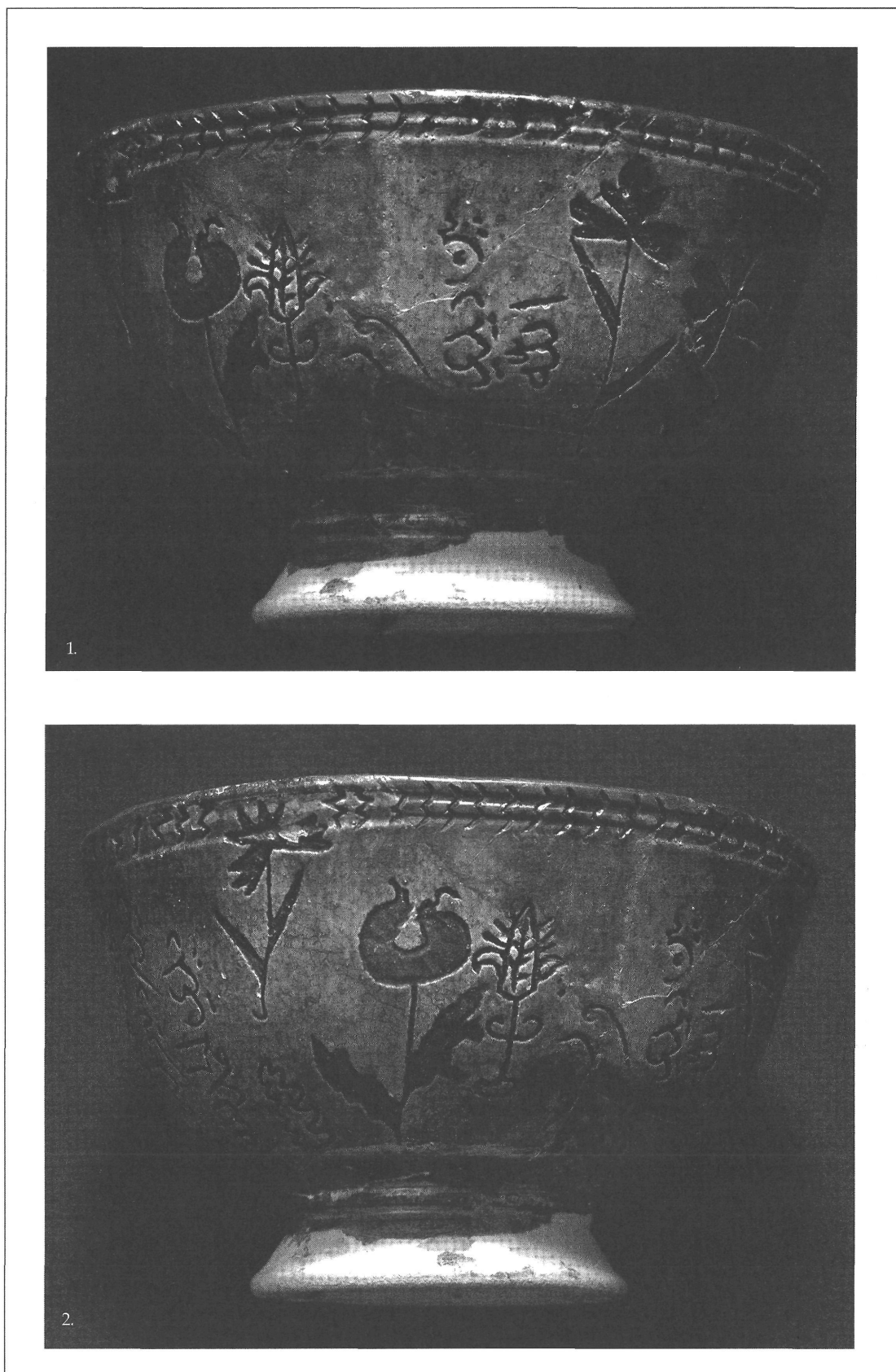
8. kép. 1–2. A feliratos talpas tál külső oldalának részletei.

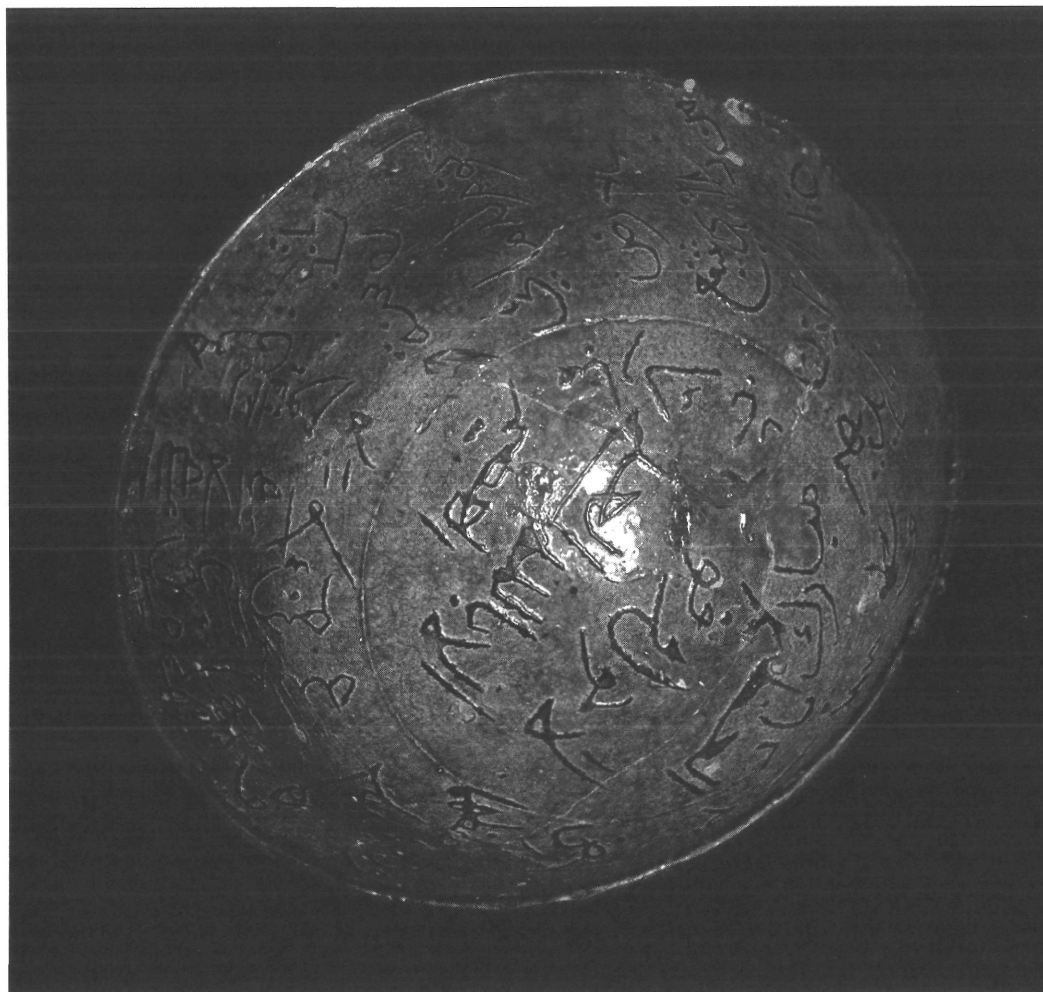
9. kép. 1-2. A feliratos talpas tál külső oldalának részletei.

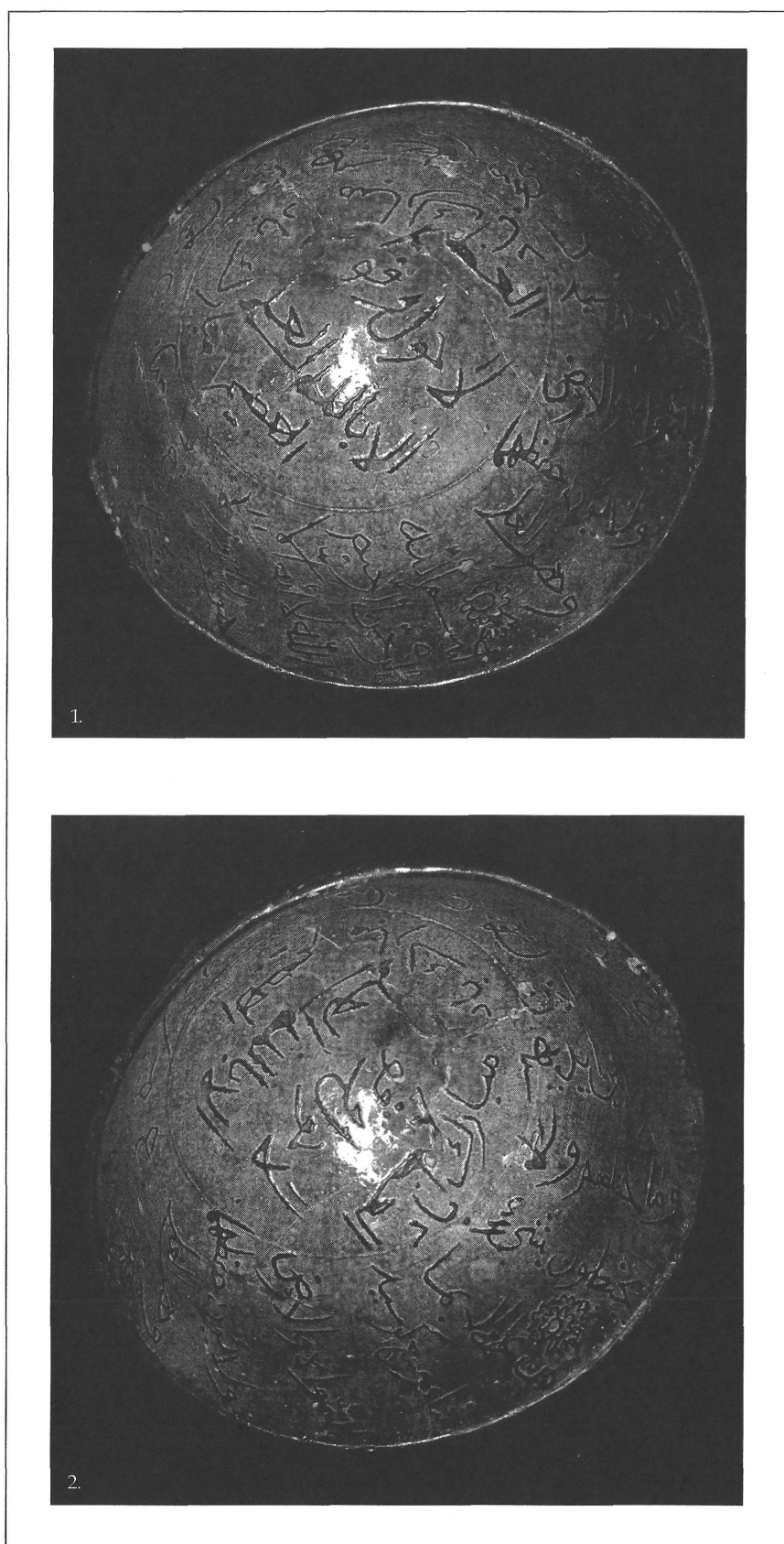
10. kép. 1-2. A feliratos talpas tál külső oldalának részletei.

11. kép. 1-2. A feliratos talpas tál külső oldalának részletei.

12. kép. A feliratos talpas tál belső oldala.

13. kép. 1-2. A feliratos talpas tál belső oldalának részletei.

14 kısım

Bakara Suresininin Ayetül-Kürsi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

لَا يَأْتِيهِ يَأْسٌ وَلَا حَوْلٌ وَلَا يُلَاقُهُ أَجْسَادٌ
إِلَّا بِالْوَعْدِ الْعَظِيمِ بَارِكْ يَا

Diş

Dedim dilin nedir hâlin
Dedi Elhamdülillâh

دیدی دین ندر حال
دیدی الحمد لله

- dedi Estafîrül-
lah

- - دیدی استغفر
الله

Her biçare elinde
Dilyle bunu yazan
okuyanun kavliyle

هر بیچاره الله
دلیله بونی یازان
اوقتی اون قو لیلله

- Cebbâr Âlim

جبار عالم

Prof. Dr. Hakki ÖNKAL

14. kép. Prof dr. Hakki Önkál feloldási javaslatái